

1975 | 4

Mai valóságunk
és a műemlékek
Gondok és örömök
a pályaválasztáskor

Pedagógusok
a pálya startjánál

A munkások
és az amatőr színjátszás

Bejárók — kijárók

Bartha László prózai írása,

Veres János

szlovák műfordításai,

Tamás István, Szepesi József,

Győri László versei

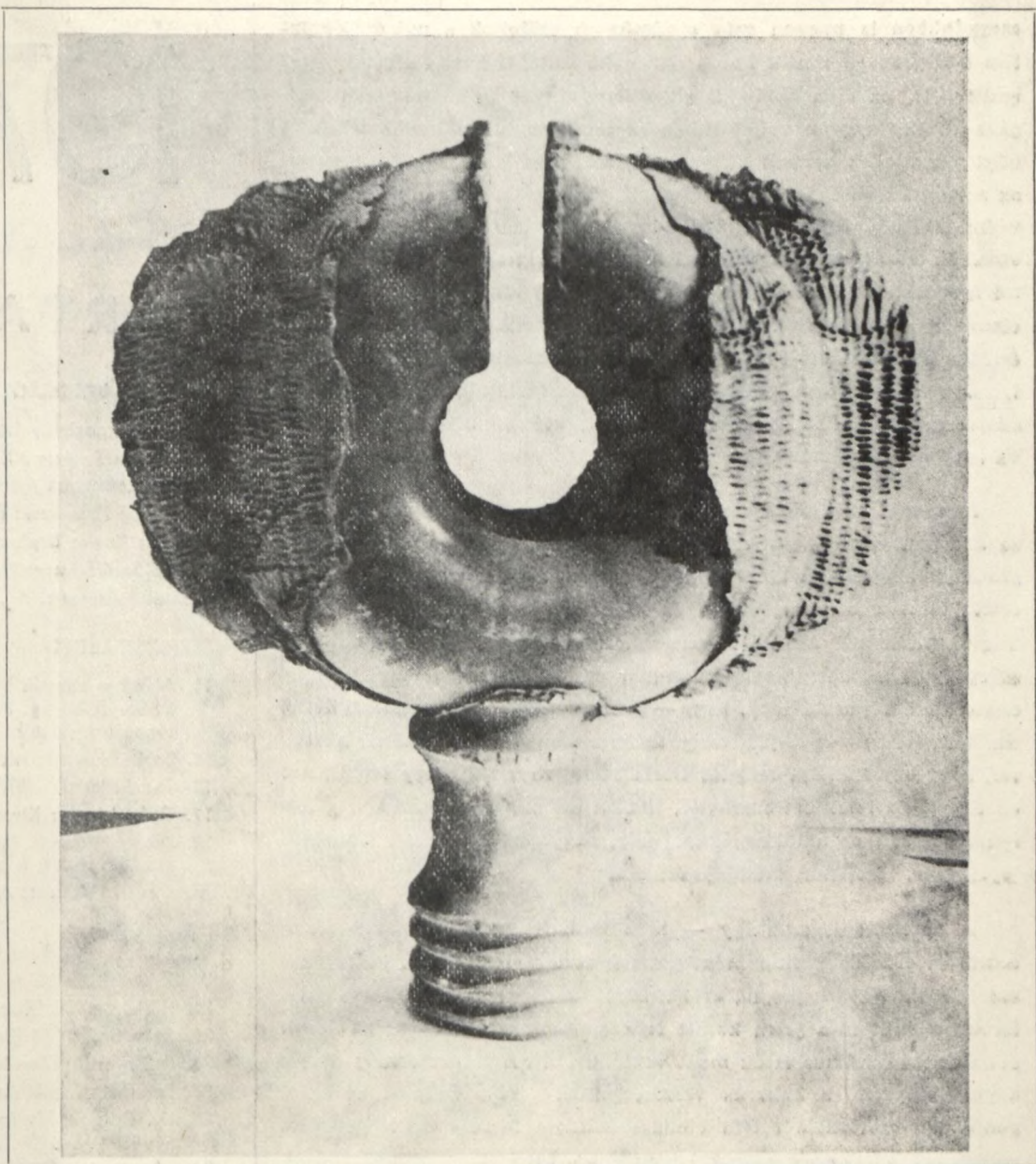
Fiatalok az „Öregről”

és az öregekről

Antológiák

Egy keramikusművész

mindennapjai

PALÖCFÖLD

Nemritkán hallani még manapság is olyan megjegyzéseket, melyek a műemlékvédelemre fordított összegeket veszik célba. Úgy tűnik, hogy közvéleményünk nem egyöntetűen és nem minden esetben fogadja lelkesedéssel az illetékes szerveknek azokat az erőfeszítéseit, melyek egy-egy régi épület, vár, templom helyreállítását, rendbehozatalát, esetleg valamilyen praktikus célra való felhasználását vannak hivatva elősegíteni. Gyakran felmerül a leegyszerűsítő gazdaságossági számítás is, hogy tudniillik a műemlékvédelemre fordított összegeket sokkal hasznosabb és nagyobb fontosságú célok megvalósítására is fel lehetne használni.

Ez a szemlélet, amely a műemlékvédelem kérdéseit összefüggéseiből kiszakítva, csupán szűk hasznossági szempontok figyelembevételével vizsgálja, károsan hathat az egész tevékenységre, hiszen a közvélemény hangja eljut az illetékes szervek vezetőihez is, hátrányosan befolyásolhatja őket döntéseik meghozatalában. Olyannyira, hogy emiatt egy-egy műemlék felújításával, fenntartásával kapcsolatos munkálatok szükségtelenül elhúzódhatnak, vagy akár fenn is akadhatnak.

Kétségtelen azonban, hogy mindennek ellenére hazánkban és

TÁRSADALOMPOLITIKAI, IRODALMI, MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

megyénkben is nagyon szép eredmények születtek a műemlékvédelem körében: az elmúlt korok építészeti emlékei közt csak néhányat említve is, az idén elkészült simontornyai vár és a szécsényi Forgách-kastély nagyon szép példája az eredményes erőfeszítéseknek. A népi műemlékek soráról szólva, eredményesen halad tovább egyrészt az ország különböző részein létesített skanzenek, másrészt a hollókői védett falukép évek óta folyó megfelelő kialakítása. A természeti emlékek közül említést érdemel a tatai geológiai bemutatóhely és a mi ipolytarnóci üslelőhelyünk, melynek sorsa remélhetőleg rövidesen elmozdul a holtpontról. De ezeken kívül is említhetnénk még számos értékes helyreállított épületet, amelyeket a műemlékvédelmet szabályozó Velencei Karta szellemében szakembereink oly nagy lelkesedéssel és nemzetközileg is elismert hozzáértéssel tettek használhatóvá vagy bemutathatóvá.

Mindezek az eredmények, az anyagi és szellemi energia befektetése azonban csak akkor válik teljes értékűvé, ha nem csak a szűk szakmai réteg elismerését váltja ki, hanem tudatosan vállalt nemzeti érték, általánosan megbecsült és magunkénak vallott közkinccs lesz. Túl vagyunk már azon a korszakon, mikor szégyellnünk kellett elődeink ránk maradt alkotásait, amikor egy-egy épület sorsát megpecsételte az a pusztító tény, hogy — azt valamelyik főúri család építette. Ma már világosan látjuk, hogy mindez lényegtelen: nem az a fontos, hogy egy kastélyt mágnás hozta létre, vagy hogy egy templomot ez vagy az a felekezeti emeltette, hanem az, hogy mindezeknek a létrehozatalában az alkotásra képes nép, nagyapáink és azok elődeinek tevékenysége, verejtékes munkája fekszik.

A műemlékek csak így — tudatosan, határozottan mindenkit érintő és érdeklő közkinccsként számon tartva — tölthetik be legfőbb szerepüket, a híd szerepét, azét a hidét, amely közvetlen kapcsolatot teremt a múlt és a jelen között felősségünk nagy, hiszen az elmúlt évtizedekben számos érték ment veszendőbe: részint az ország súlyos anyagi helyzete, a háborús veszteségekből való helyreállítás égető gondoljai, a szocialista építés elodázhatalan feladatainak sürgető megoldása, a lakosság alapvető igényeinek kielégítése, a lakás-, iskola-, üzlethálózat fejlesztése gátolta, tette harmadrendűvé a műemlékvédelem legfőbb feladatainak megoldását. Részben pedig a már előbb is említett eltorzult szemlélet következtében maradt el nagyon sok, főként építészeti műemlék helyrehozatala. Ezek egy részének a pótlására már nincs is lehetőség. De a még megmenthető, helyrehozható műemlékek minden lehetséges anyagi és szellemi erőbefektetést megérdemelnek. Az állami és tanácsi szervek nagyon sok szép példát mutattak már eddig is arra, hogy megvan bennük a készség ennek a nagy fontosságú munkának végzéséhez, illetve támogatásához. Most már arra volna szükség, hogy az ország (és benne a megye népe) is örömmel üdvözljön minden ilyen eredményt, és így a közvélemény ereje is hozzásegíthesse az illetékeseket ahhoz, hogy a ma még esetleg akadozó ügyek is kimozdulhassanak nyugalmi helyzetükből — és így újabb és újabb értékek gazdagíthassák közös kincseink tárházát.

A szülőföld megszerettetését célzó törekvések igen gazdag tápanyagot lelhetnek a műemlékekben is, hiszen a megye, az ország megszerettetése, fokozódó megbecsülése ezen az úton is növekedhet, és a jogos büszkeség, amely ezt alátámaszthatja, egyként alapozódhat a múlt és a jelen értékeire is. Nem beszélve arról, hogy a múlt értékelnek időtállóvá tétele jelenünk legnemesebb, legszebb eredményei közé sorolható.

Schneider Miklós

1975 | 4

TARTALOM

VÁLTOZÓ VALÓSÁGUNK

3. Dr. Somskeőy István: Műemlékeink minőségéről és sorsáról
5. Vadas Andor: Műemlékvédelem (az építész szemével)
6. Dokumentum (Leblancné Kelemen Mária)
8. Szabó Ferencné: Pályaválasztás, 1975
10. Kiss Aurél: Diplomaosztás után
12. Kő-Szabó Imre: Hajnali buszok utasai
14. Jakab Ferenc: A „kétlakóság” természetéről

SZÉPIRODALOM

15. Ablak a szlovák költészetre
Ctibor Stitnický, Pavel Buncak, Andrej Plávka, Ján Smrek versei (Veres János fordításai)
16. Bartha László: István-napi búcsú
17. Tamás István: Bódék, Kakasok, Halászkok, Szénagyűjtők
17. Győri László: Kivonulás
18. Szepesi József: Másfajta költő, Kubikus-dal, ..., Favágás, Híreket mond a rádió, A mámor templomában, Ásóm agyara tör
19. Dévényi Róbert: Az amatőr színjátszás és a munkások

KORKÉP

25. Fiatalkorok Az „Öregről” és az öregekről (Csongrády Béla)
26. Korkép, 1975 (Kiss Aurél)
27. Szép Szó, 1974 (Lakos György)
28. Eső a szilfák levelén (Rásó József)
28. Lengyel József: Az őszinteség lépcsőin (Horpácsi Sándor)
29. Dr. Balogh Sándor: Parlamenti és pártarcok Magyarországon (1945–1947) (Dr. Molnár Pál)
30. „Az ösvény kiépítése között”. Beszélgetés Csemán Ilona keramikusművésszel (Czinke Ferenc)

X

A címlapon Csemán Ilona kerámiaja, a hátsó borítón és belső oldalakon Gugi László fotói.

PALŐCFÖLD

TÁRSADALOMPOLITIKAI, IRODALMI, MŰVÉSZETI FOLYOIRAT

A NÓGRÁD MEGYEI TANÁCS MŰVELŐDÉSUGYI OSZTÁLYANAK LAPJA
Megjelenik kéthavonta

Felelős szerkesztő: Végh Miklós. Szerkesztőség: 3100 Salgótarján, Arany János út 21. Telefon: 14—13. Kiadja a Nógrád megyei Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Vida Edit. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőkönél, a posta hírlapüzleteiben, és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest V., József nádor tér 1. sz. Postacím: 1900 Budapest) közvetlenül, vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215—96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára 5 Ft, előfizetési díj fél évre 15, egy évre 30 Ft. Megjelenik kéthavonta. Kéziratokat és rajzokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza.

75.11566 N. m. Ny. St.

Index: 25.925